

CLUBUL CLIMATIC – următorul pas după includerea României în grupul țărilor dezvoltate?

Mihnea Cătuți – Head of Research

Finalul lunii ianuarie a fost marcat de un eveniment a cărui importanță nu trebuie subestimată: demararea negocierilor oficiale pentru aderarea României la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE). Apartenența în acest grup restrâns format din 38 de țări cu un nivel ridicat de dezvoltare, care generează peste 60% din producția economică globală, ar reprezenta cu siguranță o reușită diplomatică a statului român. Pe lângă recunoașterea drept o economie dezvoltată, cu o piață funcțională și o democrație consolidată, aderarea României la OCDE va aduce beneficii economice, de reputație, de acces la date și *know-how*, precum și un rol mai însemnat în guvernarea economică globală.

Pentru a putea cu adevărat să participe la dialogul global între statele cu nivel ridicat de dezvoltare, România trebuie să devină un participant mai activ, mai informat și mai asumat privind măsurile de combatere a schimbărilor climatice. De altfel, OCDE a lansat deja în 2021 o platformă dedicată pentru monitorizarea, evaluarea, îmbunătățirea și coordonarea acțiunilor climatice a statelor membre (IPAC).

Următorul obiectiv politico-diplomatic al României ar trebui să fie aderarea într-un *club climatic*, spre a-și consolida poziția de stat dezvoltat și relevant în afacerile internaționale.

Conceptul de club climatic, lansat și popularizat de economistul William Nordhaus în anul 2015, reprezintă un cadru prin care țările dezvoltate cu ambiții climatice ridicate pot adopta măsuri de decarbonare a economiei fără a suferi un declin al nivelului de competitivitate în piețele globale față de statele ce nu implementează măsuri similare, având un nivel de ambiție mai mic. Țările angajate în reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră pentru a nu depăși o creștere a temperaturii medii globale cu mai mult de 1.5°C față de perioada pre-industrială se pot astfel coaliza pentru a-și putea spori impactul climatic.

Implicarea în eforturile climatice este cu adevărat crucială. După cum arată cel mai recent raport IPCC, o creștere a temperaturilor globale de 1.5°C ar dubla frecvența fenomenelor meteo extreme și ar duce la schimbări ireversibile în ciclului carbonului în natură, cu impact devastator pentru omenire, în special pentru zonele cele mai sărace și persoanele deja afectate de privațiune materială. Va crește incidența inundațiilor, cicloanelor, incendiilor de păduri, valurilor de caniculă, secetei, epidemiilor, precum și migrația populațiilor din zonele cele mai puternic afectate.

În ciuda eforturilor globale recente de a reduce acest fenomen, acțiunile promise de state în cadrul conferinței COP26 în 2021 nu sunt suficiente, punându-ne pe o traiectorie care duce la o încălzire medie cu 2.4°C. Ne aflăm, astfel, într-o veritabilă urgență climatică, pentru care formarea unor cluburi climatice poate reprezenta o soluție imediată.

Membrii unui club climatic își pot amplifica eforturile de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră. Cea mai eficientă metodă este adoptarea unui preț al dioxidului de carbon, care să penalizeze activitățile intens poluatoare. Prin tranzacționarea certificatelor de emisii de carbon în interiorul unui astfel de club, prețul carbonului ar fi similar între statele membre, state care astfel nu și-ar pierde avantajele competitive și nu s-ar confrunta cu riscul relocării activității industriale într-un alt stat membru. Concomitent, ar fi creată o piață uriașă pentru produsele cu conținut redus de carbon.

Membrii clubului ar putea utiliza un mecanism de ajustare la frontieră a costurilor emisiilor de dioxid de carbon, care ar penaliza importurile de bunuri produse cu o intensitate ridicată a emisiilor, provenite din țări care nu fac parte din club și care nu impun un preț al carbonului, sau care nu au adoptat măsuri climatice semnificative. Astfel, membrii clubului și-ar reduce expunerea comercială față de statele mai puțin ambițioase.

Așadar, înființarea unui club climatic poate:

- (1) permite adoptarea unor măsuri ambițioase în statele membre,
- (2) protejează statele membre prin penalizarea importurilor cu un conținut ridicat de carbon,

(3) determina statele terțe, pe termen lung, să-și decarboneze economiile fie pentru a nu a mai plăti taxe suplimentare pe exporturi, fie chiar pentru a deveni un membru al clubului.

Ideea unor coaliții climatice a fost deja încurajată de Secretarul General al Națiunilor Unite, António Guterres. Cel mai probabil, primul astfel de club va fi dezvoltat în cadrul grupului G7 (Marea Britanie, SUA, Franța, Canada, Japonia, Germania + UE), reprezentând o prioritate a președinției germane a grupului pentru următorul an. Cancelarul german Olaf Scholz, susținător declarat al acestui concept, dorește lansarea unui club internațional deschis, la care pot adera și state care nu fac parte din G7.

Participarea în acest prim club climatic ar trebui să reprezinte un obiectiv strategic al României. Prin asumarea ambiției UE de atingere a neutralității climatice până în 2050 ca parte a Pactului Verde European și a Legii Climatice Europene, România s-a angajat deja hotărâtor în lupta pentru combaterea schimbărilor climatice. Țintele asumate la nivel național, participarea în sistemul european de comercializare a certificatelor de emisii (EU ETS) și viitoarea impunere de către UE a unui mecanism de ajustare la frontieră (CBAM) dovedesc eligibilitatea României pentru un club climatic. Autoritățile române trebuie să participe mai activ și mai asumat la modelarea măsurilor globale pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și combaterea schimbărilor climatice.